

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
aanpak
Criminaliteitsfenomenen
Familie

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Contactpersoon

Datum
5 september 2025

Onze referentie
6714115

Bijlage(n)
4

nota

Kamerbrief voortgang rapport Commissie onderzoek
Binnenlandse Afstand en Adoptie

Bijlagen

1. Kamerbrief
2. Toelichtende nota
3. Rapport 'Schade door schande'
4. Aanbiedingsbrief 20 juni 2025

1. Aanleiding

Op 19 juni 2025 heeft de Commissie onderzoek Binnenlandse Afstand en Adoptie (CBAA) het onderzoeksrapport 'Schade door schande' gepresenteerd, dat in opdracht van de toenmalige Minister voor Rechtsbescherming tot stand is gekomen. Dit rapport is op 20 juni 2025 aangeboden aan de Tweede Kamer en in ontvangst genomen door de Staatssecretaris Rechtsbescherming.¹ Met bijgevoegde brief voldoet u aan de toezegging om na de zomer een nadere inhoudelijke reactie te geven.

2. Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd in te stemmen met bijgevoegde voortgangsbrief aangaande het onderzoeksrapport 'Schade door schande', die mede wordt ondertekend door de staatssecretaris Jeugd, Preventie en Sport.

3. Kernpunten

Bij de presentatie van het onderzoeksrapport is door de voormalige staatssecretaris Rechtsbescherming het leed erkend, dat ontegenzeggelijk is ontstaan doordat jonge vaak ongehuwde jonge meisjes en vrouwen werden gedwongen hun baby af te staan. Die erkenning wordt in deze brief nogmaals bevestigd. Daarbij wordt verwezen naar een in april unaniem aangenomen motie die hiertoe ook oproept.²

In de brief kondigt u aan dat wordt onderzocht welke maatregelen in het kader van erkenning en herstel getroffen kunnen worden. Bij de uitwerking daarvan zullen de getroffen worden betrokken, ook al omdat zij aangeven dat de in het onderzoeksrapport gedane aanbevelingen niet volledig aansluiten bij hun behoeften op dit gebied.

¹ *Kamerstukken II*, 2024/25, 33 836, nr. 122.

² *Kamerstukken II*, 2024/25, 33 836, nr. 112.

Daarnaast heeft uw voorganger het initiatief genomen om het onderzoeksrapport expliciet onder de aandacht te brengen van een aantal organisaties en beroepsgroepen die een rol hebben gehad bij de gebeurtenissen in het verleden, vergezeld van een uitnodiging op de eigen rol te reflecteren. Ook binnen de overheid (door JenV en VWS gezamenlijk) wordt op het eigen handelen gereflecteerd.

Uiterlijk in het voorjaar van 2026 verwacht u de Kamer te informeren over de voortgang van deze trajecten. Daarbij toont u begrip voor de wens van getroffen en omkomen om snel te komen met maatregelen, maar benoemt u ook dat een proces van erkenning en herstel zorgvuldigheid vereist.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
aanpak
Criminaliteitsfenomenen
Familie

Datum
5 september 2025

Onze referentie
6714115

4. Toelichting*

4.1. Politieke context

De belangen van getroffen en omkomen hebben de aandacht van Kamerleden. Dit heeft geleid tot verschillende moties die, onder meer, oproepen tot onbelemmerde inzage in dossiers en centralisatie van die dossiers bij het Nationaal Archief. De voormalig staatssecretaris Rechtsbescherming heeft de Kamer op 11 juli 2025 voor de laatste maal over de voortgang van deze moties geïnformeerd.³

4.2. Financiële overwegingen

In de begroting van Justitie en Veiligheid, artikel 34 Straffen en Beschermen, is rekening gehouden met kosten voortvloeiend uit het onderzoeksrapport. Of dit dekkend is, hangt van de nader te bepalen maatregelen af.

4.3. Juridische overwegingen

Interlandelijke adoptie wordt de komende jaren afgebouwd. Dit vereist een wetswijzigingstraject. In het wetsvoorstel worden ook voorstellen opgenomen die (ook) betrekking hebben op binnenlandse afstand en adoptie, mede naar aanleiding van moties over centralisatie van archieven bij het Nationaal Archief, de onbelemmerde inzage van dossiers en herstel van identiteitsgegevens.⁴ In het wetsvoorstel wordt onder meer een wettelijke grondslag gecreëerd voor de overbrenging van private adoptiedossiers aan JenV. Ten aanzien van de belemmeringen die door betrokkenen worden ervaren bij de inzage van dossiers worden de aanbevelingen van de Landsadvocaat⁵ betrokken. Ook worden er in dit wetstraject voorzieningen onderzocht ter ondersteuning van geadopteerden, zoals een eenvoudiger vorm van herstel van identiteitsgegevens. Hierover is ten behoeve van interlandelijk geadopteerden een motie aangenomen⁶, maar de behoefte aan herstel van identiteitsgegevens geldt eveneens voor binnenlands geadopteerden. Er wordt naar gestreefd het wetsvoorstel medio januari 2026 in consultatie te laten gaan.

4.4. Krachtenveld

De beleidsontwikkelingen op het terrein van binnenlandse afstand en adoptie raken zowel binnenlandse afgestanen (circa 20.000) als de afstandsouders (naar

³ *Kamerstukken II, 2024/25, 31265, nr. 135.*

⁴ *Kamerstukken II, 2023/24, 33 836, nr. 94 en Kamerstukken II, 2024/25, 33 836, nrs. 114 en 120.*

⁵ Als bijlage gevoegd bij *Kamerstukken II, 2024/25, 31265, nr. 134.*

⁶ *Kamerstukken II, 2023/24, 33 836, nr. 93.*

schatting zijn circa 13.000-14.000 moeders betrokken, over afstandsvaders zijn geen valide cijfers bekend).

Het veld kenmerkt zich door enorme betrokkenheid, verschillende perspectieven en veel (social) media-activiteit. Met name 'Verleden in Zicht' (belangenorganisatie van afgestanen) en 'De Nederlandse Afstandsmoeder' (belangenorganisatie van afstandsmoeders) zetten zich actief in voor aandacht voor hun achterban, (financiële) ondersteuning en rechten. Daarbij vindt samenwerking plaats met onder meer belangenorganisaties voor interlandelijk geadopteerden en Bureau Clara Wichmann.

De afstandsmoeders wijzen op de urgentie van een spoedige voortgang, gelet op hun gevorderde leeftijd.

4.5. Strategie

Nvt

4.6. Uitvoering

Na ontvangst van het rapport hebben eerste verkennende gesprekken plaatsgevonden met vertegenwoordigers van afstandsmoeders en afgestanen, waarin reacties op het rapport, de aanbevelingen en de behoeften zijn besproken.

4.7. Implementatie

Er zijn contacten gelegd met de bij afstand en adoptie betrokken organisaties en reflectiemomenten zijn ingepland. Met getroffen en zullen ook (aanvullende) gesprekken worden gevoerd.

4.8. Communicatie

Op het moment van verzending van deze brief, zal deze ook worden gedeeld met de bij ons bekende belangenorganisaties voor geadopteerden en afstandsmoeders.

4.9. Ontwikkelingen hiervoor

Een eerder onderzoek naar het verleden van afstand en adoptie is als gevolg van een datalek vroegtijdig stopgezet. In oktober 2022 is de CBAA van start gegaan, dat het onderzoeksrapport op 19 juni jl heeft opgeleverd.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
aanpak
Criminaliteitsfenomenen
Familie

Datum
5 september 2025

Onze referentie
6714115